

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 30 april 2009

MEDITATIE

Aan de rechterzijde

Geliefden, deze woorden, deze opdracht heeft de Heere gegeven aan Zijn discipelen vanaf de oever aan de zee van Tibérias. Daar was een nacht aan vooraf gegaan, waarin ze niets hadden gevangen. En nu de dageraad begon te lichten was de tijd om te vissen voorbij.

Het waren geoefende vissers, maar ze moesten leren met al hun kunde geen visje te kunnen vangen. De Heere had gesproken: "Ik zal u vissers der mensen maken".

Zo werden ze op de oefenschool des Geestes bekwaam gemaakt om te vissen, maar ook te leren zonder Hem niets te kunnen doen. Als afgekeurde vissers aan de kant gezet, om op het bevel des Heeren het net uit te werpen. Welk een goede tijd lag er bij de discipelen achter hen. De Heere heeft Zich aan hen willen openbaren met vele gewisse kentekenen. Daar was een zoet gezelschap te Jeruzalem, dat mocht spreken van de ontmoetingen des Heeren. Maar daar is de tijd aan gebroken dat die dadelijke ontmoetingen minder werden. Ze moesten

Werpt het net aan de rechterzijde.

Johannes 21 : 6m

leren leven uit het geloof en dat ze van zichzelf geen geloof konden oefenen en leren in alles diep afhankelijk te zijn van Zijn komst. "Simon Petrus zeide tot hen: Ik ga vissen". Daar zijn ze gegaan van Jeruzalem naar Galiléa. Ze moesten naar hun afkomst terug. Zo leidt de Heere Zijn volk terug, om als de stratenmaker achteruit, vooruit te gaan. Ze hebben de netten uitgeworpen, maar o, wat een teleurstelling; in die nacht vingen ze niets. De zee leek wel helemaal leeg te zijn. Wat hadden ze hier vroeger veel vis gevangen.

Hebt u daar ook al kennis aan mogen krijgen, geliefde lezer(es)? Wanneer de Heere hartvernieuwende genade schenkt, mag de ziel in die eerste tijd nog wel eens wat ontvangen. Op de gezelschappen, in Gods huis, in het verborgene. Neen, dan kan de ziel niet denken, dat er nog een tijd zal aanbrengen van zulk een verlatenheid. Het

hart zo hard en koud, ja of alles opdroogt. Zo wordt de ziel gewaar, welk een tweestrijd er van binnen in het hart is. Nooit kunnen denken dat het zo laag zou aflopen. Toch is het anders dan bij de wereld. Want op de bodem des harten blijft daar toch liggen die schreeuw naar boven. Toch is deze gang zo nodig, om door een weg van sterven het leven buiten zichzelf te mogen zoeken. Hoe zal anders Christus ooit een gestalte verkrijgen in ons binnenste? Om nu zo als een uitgewerkte te leren, dat er in Hem een uitgewerkte zaligheid is.

Wanneer de dageraad begon te lichten, stond Jezus op de oever. De discipelen hadden het zo druk, dat er op dat moment voor wat anders geen plaats was. Het hart is toch maar voor één zaak vatbaar. De Heere is altijd de eerste. Hij gaat ze zo lieflijk aanspreken: "Kinderkens, hebt gij niet enige toespijs?" Het was na een nacht vissen toch wel te verwachten, dat er wat gevangen was. Waarom vroeg de Heere dat? Wist Hij dan niet dat de netten leeg waren? Zeker wel, geliefden. Hij had ze wel zien zwoegen de gehele nacht, doch Hij wilde horen, hoe arm dat ze waren. De mens wil de schuld bedekken; maar wat een wonder eerlijk schuldenaar te worden. Genade maakt de mens zo eerlijk. Hoe nodig is armmakende-, ontdekkende genade. Ze moesten bekennen, niets gevangen te hebben. Vroeger hadden ze nog wel wat, maar nu hebben ze niets meer. Ze moeten dan ook "neen" antwoorden. Welk een kort antwoord. Het ging ze niet naar het vlees en dan is de mens o zo onhandelbaar. Maar nu gaat de Heere het overnemen en geeft Hij de opdracht: "Werpt het net aan de rechterzijde". Hij leert als Machthebbende; dan gaat er kracht van uit. Daar werd hun hart ingewonnen en wat bij de discipelen vandaan niet kon, dat gebeurde. De Heere werkt altijd datgene wat bij de mens vandaan niet meer kan. Om nu verwaardigd te worden, van alles buiten Hem af te zien en tot Hem op te zien; het alleen van Hem te verwachten.

Daar geschiedde het wonder. Toen het

Inhoud

- 1 Meditatie: Aan de rechterzijde
- 2 Bijbelstudie: Psalm 139 (6)
- 3 De heilige huwelijke staat (1)
- 5 Gezette hoogtijden:
Dag van herinnering: Jom HaZikarom
- 6 Juliana 1909-2009
- 7 Omgaan met het verleden (1)
- 8 Kerknieuws
- 9 Berichten
- 11 Kerkdiensten

87e jaargang

Nr. 31

net aan de rechterzijde geworpen werd, mocht het vol worden. Honderd drie en vijftig grote vissen; allemaal hadden ze de maat. Wat de Heere schenkt is vol.

O, die overgave des geloofs. "Doch gij, mijn ziel, het ga zo 't wil, Stel u gerust, zwijg Gode stil; Ik wacht op Hem; Zijn hulp zal blijken". Omdat Hij gekomen is, mocht er gevangen worden. Hij komt nooit te vroeg, maar ook nooit te laat. In het midden van de nacht was er nog geen plaats voor het wonder. Toen ze uitgewerkt waren en het van alle zijden vast liep, was het de

tijd dat Hij het overnam. Johannes zeide: "Het is de Heere!". "Dit was nu de derde maal, dat Jezus Zijn discipelen geopenbaard is, nadat Hij van de doden opgewekt was". Welk een weldaad, wanneer bij aanvang en voortgang het oog voor Hem ontsloten wordt. Te mogen zien welk een waarde er in Hem is. Hem te kennen in de kracht Zijner opstanding. Al hetgeen van beneden is valt weg, maar, "Welzalgig, HEER, die op U bouwt, En zich geheel aan U vertrouwt".

Uddel,

ds. G. Mouw

dorsten. Niet alleen de brandende begeerte geven om voor Hem te leven, maar ook als een bedelaar om genade doen smeken. U zult belijden: Gij doorgrondt en kent mij, Gij weet mijn zitten en mijn opstaan, Gij verstaat van verre mijn gedachte. Heere, Gij weet het alles! Ik moet de hand op de mond leggen. Wilt U mij wegwerpen, ik heb het verdiend. O, mijn liefde kan U niet behagen, maar mag ik U toch liefhebben? Mijn gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kledingstuk, maar mag ik toch voor U leven? Ik kan alleen maar schuld met schuld vermeederen, maar mag ik toch tegen alle zonden zeggen: Zou ik zulk een groot kwaad doen en zondigen tegen God? Zou U met mij nog van doen kunnen hebben, is er nog een weg? Want U te missen is mij bitterder dan de dood.

Zou het geen wonder zijn als God toont dat Hij in het verborgen ziet en van die tranen en dat smeken afweet? Dat Hij zo'n ziel niet wil verachten? Of weet u niet dat Zijn vertroosting niet klein zijn? Zou het geen wonder zijn als God zo'n verloren zoon of dochter toeroept: Grimmigheid is er bij Mij niet? U was er blind voor, maar Ik laat u weten dat de zaligheid uit God is! O, gezegend ogenblik als het eerste licht van de Zon der gerechtigheid aan de ogen der ziel wordt ontdekt!

Zou het geen wonder geweest zijn voor Nathanaël dat Jezus uit Nazareth de alwetende God is? 'Eer u Filip-

BIJBELSTUDIE

6

Psalm 139

Psalm 139 : 1-6

Zaligmakende kennis

Vraag allereerst om de ware kennis van God, die onlosmakelijk gepaard zal gaan met kennis van uzelf. De Heilige Geest zal u de alwetendheid bekend maken van de rechtvaardige God. Hij zal u als bij de hand nemen en terugleiden naar uw jeugd.

Hij zal uw zonden uit uw eertijds tot op heden, u ordentelijk voor ogen stellen. Hij zal u bekendmaken met

uw zondig hart, waaruit kwade gedachten voortkomen, en u zult tot uw verschrikking weten dat God die van verre verstaat. U zult zondaar worden voor Zijn aangezicht. U zult als een verloren zondaar buigen voor het aangezicht van uw Rechter. Maar de genade van Gods Geest zal u niet alleen verschrikken, maar ook verootmoedigen. U niet alleen leren God recht en gerechtigheid toe te schrijven, maar ook naar God doen

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Wvd. hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele, Hyacinthenstraat 1, 2161 XN Lisse,
tel. 0252-413800, fax 0252-420471
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten, postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties € 0,70 per mm.

Familieberichten € 0,40 per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag in het bezit van de drukker te zijn.

Rouwadvertenties

uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 11,50 per halfjaar

(te betalen per 1 april en 1 oktober);

voor het buitenland:

€ 23,- per jaar + extra portiekosten.

Canada \$ 110,- USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres

Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av,
N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

pus riep, daar gij onder de vijgenboom waart, zag Ik u' (Johannes.1:49). Al uw wegen zijn Mij bekend, Nathanaël. Ik bezet u van achter en van voren. Ik hoorde uw verlangen naar de komst van de Koning. Ziet, hier ben Ik! Heb Ik niet van eeuwigheid Mijn hand op u gezet tot uw zaligheid? Mijn hand die u vasthoudt, zal u nooit meer loslaten, al laat u Mij duizendmaal los. Nooit zal Ik ophouden u lief te hebben, al zult u het er duizendmaal naar maken. Onberouwelijk is Mijn borgtocht voor u. Een grote genade hebt gij gezien, maar gij zult groter dingen zien dan deze!

Hoe lang zult Gij Uw aangezicht voor mij verbergen? Hoe lang zal ik raadslagen voornemen in mijn ziel, droefenis in mijn hart bij dag?' (Psalm 13:1,2).

God alles en David een zalig-niets

David was verwonderd in God, zijn Verbonds-God. Geleid door de goede Geest overdacht dit kind de heerlijkheid van Zijn Vader, wetend dat hij geborgen was in de beloofde Messias, Davids grote Zoon, Die komen zou in 's HEEREN Naam, Wiens volkomen gerechtigheid en heiligheid hem waren geschonken en toegerekend.

Gods deugden waren vóór David! Oók Gods alwetendheid! Hoe meer hij dit mocht overdenken, hoe zoeter de gemeenschap werd. Hoe meer hij in die verborgenheid werd geleid, hoe wonderlijker het wonder. Om die volheid te bevatten, was dit vat te klein. Die vrede ging zijn verstand verre te boven. Daarom zegt hij: Deze kennis is mij te wonderbaar, door mij niet te doorgronden. Haar breedte en lengte en diepte zal ik nooit kennen, ik zal niet langer proberen die hoogte te beklimmen. Ik zal die niet bereiken, al mag ik ze smaken, rustend in U. Zo werd God alles en David een zalig-niets.

Een psalm van David, voor de opperzangmeester! Maar wie van Gods gunstgenoten zingt deze psalm met hart en mond? Zijn er niet vaak andere klanken te beluisteren? De één zegt: Mijn weg is voor de HEERE verborgen. Een ander: De HEERE heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten. Een volgende zucht in benauwdheid: Zou God wel weten van mijn droevig lot? Ja, horen we ook van David niet vaak een ander

lied? Droeve klachten, levende klachten, met smeking en geweën.

Een psalm van David, voor de opperzangmeester. 'O HEERE, neem mijn redenen ter ore, versta mijn overdenking' (Psalm 5:1,2). 'O, HEERE straf mij niet in uw toorn, en kastijd mij niet in Uw grimmigheid' (Psalm 6:1,2). 'Behoud, o HEERE' (Psalm 12:1,2). 'Hoe lang, HEERE, zult Gij mij steeds vergeten? Hoe lang zult Gij Uw aangezicht voor mij verbergen? Hoe lang zal ik raadslagen voornemen in mijn ziel, droefenis in mijn hart bij dag?' (Psalm 13:1,2).

Is het voor u wel eens een wonder geworden dat de opperzangmeester ook zó gezongen heeft? Dat die zaken niet vreemd zijn geweest voor de strijdende kerk van alle eeuwen? Wat kan een levende ziel bang zijn dat hij nooit meer verootmoedigd zal worden, dat God Zich voorgoed van hem heeft afgewend en hem aan zichzelf heeft overgelaten. Een zwijgend God, een joelende bespottter, een aanklagmeester. Hoe lieflijk de opperzangmeester ook zingt van Gods onveranderlijke trouw, van nieuwe blijken van Gods gunst, van kastijding in liefde en de heerlijkheid van de Gezalfde – het is allemaal tot hun veroordeling. In hun geestelijke duisternis kunnen ze geen wit van zwart meer onderscheiden.

Of is er nog een ademtocht? Is er nog een metgezel op deze weg?

Een lied, een psalm voor de opperzangmeester, een onderwijzing van Heman, de Ezrahiet: 'Ik ben gerekend met degenen die in den kuil nederdalen; ik ben geworden als een man die krachteloos is; afgezonderd onder de doden, gelijk de verslagenen die in het graf liggen, die Gij niet meer gedenkt, en zij zijn afgesneden van Uw hand' (Psalm 88:5,6).

Gods kinderen weten van verlatenheid en omhelzing, beproeving en uitreding, verloren gaan en gered worden. Van geholpen worden ter bekwaamere tijd – als God hen door nieuwe blijken van Zijn gunst een nieuw lied geeft. Dan is de bekommerde ziel zijn bekommernis kwijt, dan ontvangt de bestredene rust en wordt de gebondene in vrijheid gesteld. Een psalm voor de opperzangmeester! HEERE, Gij doorgrondt en kent mij. Gij weet mijn zitting en mijn opstaan, Gij verstaat van verre mijn gedachte... De kennis is mij te wonderbaar; zij is hoog, ik kan er niet bij.

O, bent u ook wel eens uit de onmogelijkheden uitgehaald, om een andere onmogelijkheid over te houden, een zálige onmogelijkheid?

(wordt vervolgd)

Barneveld,

ds. C. Hogchem

De heilige huwelijke staat

Door de veranderde visie op huwelijk, seksualiteit en echtscheiding is er in de laatste decennia op het terrein van de huwelijkse staat heel wat gebeurd.

Ook onder kerkelijke mensen nemen de echtscheidingen meer en meer toe. Daaruit blijkt wel hoe diep de tijd-geest doordringt in de kerken.

Onze Gereformeerde Gemeenten hebben dientengevolge de laatste jaren steeds meer aandacht besteed aan de vragen rond het huwelijk. Dat komt ook uit in een rapport dat is opgesteld door een commissie, ingesteld door de Generale Synode (GS), en dat in 2008 door de afgevaardigden van de synode met grote instemming aanvaard is. Dit rapport is nu in de vorm van een boekje verschenen onder de titel *De heilige*

huwelijke staat. Gezien het belang van het onderwerp willen we in twee artikelen uw aandacht daarvoor vragen.

Aandacht

Het is niet de eerste keer dat er in ons kerkverband aandacht is voor huwelijk, echtscheiding en alles wat daarmee verband houdt. Al in 1956 werden er op de GS diverse adviezen geformuleerd betreffende huwelijkskwesties. En de afgevaardigden van de GS in 1977 hadden voor zich liggen een *Rapport van de adviescommissie inzake de gewijzigde echtscheidingswetgeving en huwelijken van gescheidenen*. Diverse keren is de problematiek op de GS ter sprake gebracht.

Ook op ambtsdragersconferenties werden de moeilijkheden op dit ter-

rein besproken. Ik denk aan een conferentie in 1989 over de huwelijksontwrichting en de kerkelijke tucht. Ook in 1998 werd er nagedacht en gesproken over kerkrechtelijke aspecten bij echtscheiding. En nog niet zo lang geleden kwam er een boekje uit van het deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg (DMZ), getiteld *Ethische handreiking voor ambtsdragers* (deel 1), waarin het ook weer gaat over huwelijksproblemen en echtscheiding.

Verder noemen we nog een rapport dat werd opgesteld door de commissie huwelijk van het Deputaatschap bij de Hoge Overheid van de Gereformeerde Gemeenten. Dat rapport werd door de Generale Synode van 2001 uitvoerig besproken en is daarna als synodaal stuk naar de kerkenraden gezonden onder de titel *De huidige huwelijkswet en de taak van de kerk*.

Toename

Genoemde rapporten en besprekingen geven overigens geen compleet beeld van alles wat op officieel kerkelijk niveau is verschenen op het gebied van het huwelijk. Er zou meer te noemen zijn. Maar uit het bovenstaande is in ieder geval de conclusie te trekken dat de problemen steeds meer toegenomen zijn, niet alleen in de wereld, maar ook in de kerk. Ook in de Gereformeerde Gemeenten. Vooral in de periode na de Tweede Wereldoorlog. Dat is eenvoudig met wat getallen te boekstaven. Rond 1950 werden ongeveer 5000 echtscheidingen geregistreerd. In 1970 waren dat er ongeveer 10000. In 1980 ongeveer 30.000. Daarna is het aantal echtscheidingen per jaar nog opgelopen naar zo'n 35.000.

Uit cijfers van het CBS blijkt dat in 1960 nog slechts 2% van het aantal huwelijken strandde, in 1970 8%, in 1980 28% en in 1990 ruim 40%. Daarna hebben de getallen zich wat gestabiliseerd.

Belang

Nu iets meer over het synodale rapport van 2008. Bij het opstellen van het rapport is de commissie zich er terdege van bewust geweest dat de praktijk rond huwelijk en echtscheiding zeer weerbarstig is. Daarom heeft men ook niet geprobeerd zo veel mogelijk praktijkgevallen te beschrijven. Ook dan zou je er achter komen dat iedere scheiding op zich staat.

De commissie hoopt niettemin dat het rapport de nodige richtlijnen biedt om in soms heel ingewikkelde en schrij-

nende praktijksituaties te handelen overeenkomstig Gods Woord. Dat is niet altijd de gemakkelijkste weg, maar wel de meest heilzame. Daarom heeft men in de eerste hoofdstukken nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de 'waarde en betekenis van het huwelijk in bijbels licht' en voor 'uitleg van Schriftgegevens'. Na dit exegetische deel wordt op een rij gezet wat de Schrift zegt over echtscheiding en over hertrouwen. Men heeft ook terecht nog gekeken naar wat onze vaders gezegd hebben over de problematiek. Na een hoofdstukje over de weerbarstige praktijk worden ten slotte waardevolle concluderende opmerkingen gemaakt. Van alle hoofdstukjes willen we een paar hoofdpunten weergeven om zo het belang van het rapport onder ogen te brengen.

Het heeft vanzelfsprekend belang voor kerkenraadsleden, die op grond van Gods Woord in voorkomende gevallen hebben te handelen. Het boekje zou ik echter ook graag een bredere verspreiding gunnen, daar er zo nadrukkelijk op Schriftuurlijke en tere wijze gewezen wordt op de heiligheid van de huwelijks staat en wat daarmee verband houdt.

Goddelijke instelling

Het huwelijk is een instelling van God. Dat kwam reeds openbaar in het paradijs, toen de mens nog zonder zonde was. God, Die heilig is, heeft deze unieke verbintenis tussen man en vrouw gewild. Daarom is het huwelijk ook heilig. Naar Gods bedoeling behoort het huwelijk iets af te schaduw van de heiligheid van het geestelijk huwelijk tussen Christus en Zijn bruidskerk.

De huwelijks staat behaagt God de Heere. Dat is nog eens bevestigd door de aanwezigheid van de Heere Jezus op de bruiloft van Kana. En daarom moet de huwelijks staat ook eerbaar gehouden worden. De seksuele gemeenschap is door de Heere heel duidelijk aan het huwelijk gebonden. In onze dagen wordt het huwelijk door velen gezien als een soort contract dat naar believen kan worden verbroken. Op grond van het Woord behoren we echter uit te gaan van het huwelijk als een door God Zelf ingesteld verbond, dat voor het gehele leven wordt aangegaan tussen één man en één vrouw met als wezenlijke eigenschappen liefde en trouw.

Schriftgegevens

Veel aandacht hebben de samenstellers geschonken aan de uitleg van rele-

vante Schriftgegevens. Een goede zaak, want daarop moet je kunnen terugvallen als het gaat over vragen rond scheiden en hertrouwen. Zo kunnen we exegeses lezen betreffende gedeeltes uit Mattheus 19, Mattheus 5, Markus 10, Lukas 16 en Romeinen 7.

Eén van de conclusies luidt dat er in de gemeente twee soorten 'verlatenen' kunnen voorkomen. Ten eerste een verlatene die weggestuurd of weggegaan is wegens hoererij van de ander; deze mag hertrouwen. Ten tweede een verlatene waarbij geen sprake is van hoererij; deze mag niet hertrouwen zolang de ander nog in leven is.

Hertrouwen waarbij geen sprake is geweest van overspel, is in ieder geval door Christus uitdrukkelijk verboden. Zowel Christus als de apostel Paulus wijzen erop dat iemand die verlaten is en niet mag hertrouwen, niet alleen staat. Tegenover dat kruis staat het Koninkrijk der hemelen. Het huwelijk is niet het einde.

Causa religiones

Aparte aandacht is besteed aan 1 Korinthe 7, waar gehandeld wordt over het scheiden op grond van het geloof. Geen gemakkelijke kwestie. Daarover is dan ook in het verleden wel verschillend geoordeeld. De commissie heeft op grond van Schriftgegevens geconcludeerd dat het gebod des Heeren om niet te scheiden boven alles gaat. Een gehuwde mag actief geen stappen ondernemen om tot een scheiding te komen. Zijn of haar houding is altijd een passieve.

We kunnen en mogen niet het begin van een heidens huwelijk, waarin tijdens dit huwelijk één van beiden christen wordt en waarover Paulus spreekt in de Korinthe-brief, zomaar overbrengen op het begin van een huwelijk waarbij één van beiden niet kerkelijk is, of waarbij één van beiden tijdens een huwelijk onkerkelijk wordt en de kerkelijke partij zich meent te kunnen beroepen op de Schrift om zijn of haar echtscheiding (later) te legitimeren.

Met betrekking tot de causa religiones is Paulus zeer terughoudend om die als echtscheidingsgrond te verheffen. De gelovige partij dient in ieder geval nooit het initiatief daartoe te nemen. Wel is er ruimte om de causa religiones als echtscheidingsgrond aan te merken, als de oorzaak en de actie daartoe ligt bij de ongelovige.

(wordt vervolgd)

Dirksland,

ds. J. Schipper

Dag van herinnering: Jom HaZikaron

We vinden in het Woord verschillende feestdagen. Vanaf de tijd van het Oude Testament worden de grote feesten gehouden. Deze feesten staan in het teken van herdenken. Het paasfeest herdenkt de uittocht uit Egypte.

Het poerimfeest herdenkt de wonderlijke redding van het Joodse volk in de tijd van Haman. De Heere roept in Zijn Woord op om te herdenken. De daden van de Heere mogen niet worden vergeten. Als het volk van Israël door de Jordaan is getrokken, laat Jozua gedenksteden oprichten aan de oever van de rivier. Ook worden er gedenksteden geplaatst in de Jordaan. Het volk mag niet vergeten wat God heeft gedaan.

Nu zijn er verschillende tijden. De wijze Prediker sprak ervan: alles heeft een bestemden tijd en alle voornemen onder de hemel heeft zijn tijd. Vervolgens gaat hij de verschillende tijden opnoemen. Er zijn dagen van bijzondere blijdschap, ook zijn er dagen van droefheid. Wij mogen over al deze wisselende omstandigheden niet heen leven. We moeten er bij stilstaan en overdenken wat de Heere met al deze zaken bedoelt. Bezinning is nodig. Ook om die reden heeft de Heere de grote feesten in het Oude Testament gegeven.

Naast deze grote feesten zijn er bij het Joodse volk nog andere gedenkdagen. Het zijn dagen die niet direct in de Bijbel voorkomen. Soms zijn ze wel heel oud. Bijvoorbeeld Rosj Chodesj, het begin van de maand, werd al bepaald in de tijd van het Sanhedrin. Andere gedenkdagen zijn van jongere datum. Daar hoort ook Jom HaZikaron bij.

Jom HaZikaron is na 1948 ontstaan en wordt gehouden eind april, begin mei. Men staat stil bij de vele doden die gevallen zijn in de oorlogen. Ook de slachtoffers van terreuraanslagen worden in herinnering gebracht. Wij zouden Jom HaZikaron *dodenherdenking* noemen. In Israël zijn sinds 1948 duizenden soldaten gesneuveld in de oorlog. Er zijn weinig Joodse families waar geen dode is te betreuren. Jom HaZikaron betekent letterlijk: *dag van*

herinnering.

Het is bijzonder dat men deze dag, deze naam heeft gegeven. Jom HaZikaron bestond immers al? De nieuwjaarsdag, die volgens de Joodse kalender in het najaar wordt gehouden, heet niet alleen Rosh Hasjana, maar ook Jom HaZikaron. Waarom heeft men twee gedenkdagen dezelfde naam gegeven?

Er is verband tussen de nieuwjaarsdag en de dodenherdenking. Rosh Hasjana is een dag van herinnering. Er moet een terugdenken zijn aan persoonlijke zonden. Voor het Joodse volk breken de dagen van verootmoediging aan. Zo moet ook Jom HaZikaron, de dodenherdenking in het voorjaar, een dag van verootmoediging zijn. De Heere geve dat dit ook onder ons zo mag zijn.

Op 4 mei denken we terug aan de doden die gevallen zijn in de Tweede Wereldoorlog. De verschrikkingen uit die periode komen terug in onze gedachten. Ouderen denken terug aan de lege plaatsen die gevallen zijn in de familiekring. Voor jongeren is het belangrijk dat zij de geschiedenis niet vergeten. Voor ons allemaal liggen er lessen in de dodenherdenking. Een dag waarop we herinnerd worden aan de oorzaak van de dood. Wij hebben de God van het leven verlaten in het paradijs. Daar ligt onze schuld. De drievoudige dood is in de wereld gekomen. Daarvan kunnen wij God de schuld niet geven. Buigen onder de Heere is nodig.

Wat zou het groot zijn als we zo dodenherdenking mogen houden. Dan wordt het een bijzondere gedenkdag. Dan komen we met ons gedenken op de goede plaats. De profeet Samuel richtte ook eens gedenksteen op, Eben-Haëzer, steen der hulp. Hij deed dat tussen de plaatsen Mizpa en Sen. Dit was geen willekeurige plaats. Hier was twintig jaar geleden de strijd gestreden tegen de filistijnen. De ark was in het leger gebracht. Wat een schuld had het volk Israël op zich geladen! Dit was gebeurd tussen Mizpa en Sen. Op die

plaats van schuld richt Samuël een gedenksteen op. Het wordt een dag van herinnering aan zonden en schuld. Zo moeten we tijdens de dodenherdenking stilstaan bij de vergankelijkheid van het leven.

Als het Joodse volk in het najaar de dagen van herinnering en verootmoediging mag hebben, zijn dit de dagen van voorbereiding op de Grote Verzoendag. Er kan geen verzoening zijn zonder schuldbeleving. Diegenen die in waarheid een Jom HaZikaron mogen beleven, zullen ook gebracht worden op Golgotha. Daar leek de dood het laatste woord te hebben. Maar Christus betaalde voor Zijn doodschuldig volk. Hij wilde in de drievoudige dood zijn, om hen het eeuwige leven te kunnen geven.

De dag van herinnering aan zonden en schuld eindigt niet in de duisternis. Christus is in de duisternis geweest. Hij heeft de dood en het graf overwonnen. Hij leeft en regeert in eeuwigheid. Wie dit beleeft, mag op dodenherdenking verder zien. De profeet Jesaja mocht door het geloof uitroepen: 'Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan' (Jesaja 26:19a). De opstanding der doden zal plaatsvinden. Jesaja wist dat het voor hem een eeuwige verlossing naar ziel en lichaam zou zijn. De opstandingskracht van Christus was voor hem niet onbekend. Dit geloof geeft hoop op de eeuwige toekomst. Het geeft ook een gegronde verwachting in dit leven.

Bij Jom HaZikaron wordt onder het Joodse volk nog weleens aandacht gegeven aan Psalm 3. David weet in de strijd wat hij aan de Heere heeft. Hij zegt: ik zal niet vrezen voor tienduizenden des volks, die zich rondom tegen mij zetten. Hij mag zeggen dat de Heere een Schild voor hem is. Hij eindigt de Psalm met de woorden: Uw zegen is over Uw volk. Sela. Jom HaZikaron, de dag van herinnering, is veranderd in een dag van verwachting.

Lisse,

ds. Neele

Juliana 1909-2009

Op D.V. 30 april is het 100 jaar geleden dat koningin Juliana in Den Haag werd geboren. Dat krijgt in de media veel aandacht en Paleis Het Loo organiseerde een speciale tentoonstelling.

Het huwelijk van haar ouders, koningin Wilhelmina en prins Hendrik, bleef lang kinderloos.

Men zag in de Duitse prins Hendrik XXXIII van Reuss de vermoedelijke troonopvolger. Maar in 1909 wachtte ieder vol spanning op de geboorte van een prinsenkind. Een zoontje zou zijn genoemd naar Willem-Lodewijk, "Uz Heit", de geliefde Friese stadhouder. Die was evenals graaf Jan van Nassau, zijn vader, een orthodox calvinist.

Er kwam echter een dochtertje: Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina. De eerste naam als eerbetoon aan Juliana van Stolberg. Het prinsesje werd de oogappel van beide ouders, ons volk en niet te vergeten haar grootmoeder, koningin Emma. Juliana studeerde in Leiden en beleed in de Nederlandse Hervormde Kerk het geloof. Groot was de vreugde toen zij in 1937 huwde met prins Bernhard. De oorlogsjaren bracht Juliana met hun drie dochtertjes in Canada door. Uit recent onderzoek bleek dat haar diplomatieke rol, voorafgaand aan de bevrijding in 1945, groot was. In 1948 – in die dagen overleed ds. G.H. Kersten – volgde de inhuldiging als staatshoofd. Zij sprak toen de gedenkwaardige woorden: "Wie ben ik, dat ik dit doen mag?"

Koningin Juliana regeerde 32 jaar en werd wel getypeerd als de "vorstin naast de rode loper". Eenvoud en humor kenmerkten haar. Tijdens een staatsbezoek bezocht zij (in een fraaie japon en met prachtige juwelen) nog even een zieke hofdame en verontschuldigde zich: "Sorry dat ik mijn werkkleding nog aanheb!"

Ooit is Juliana de vraag gesteld naar

welke werkring haar ambitie uitging als zij niet tot de troon was geroepen. Het antwoord luidde spontaan: "Maatschappelijk werkster"! Inderdaad, aan sociaal zwakkeren, de jeugd en gehandicapten besteedde Juliana grote aandacht.

Wat is er tijdens haar regeringsperiode veel veranderd! Een nieuwe generatie groeide op. De ontkerkelijking nam helaas toe, met allerlei gevolgen op politiek en ethisch gebied. Ook was de republiek voor velen een optie. Ons geliefd Oranjehuis mag hier tot op heden echter nog regeren.

Na de abdicatie in 1980 wachtte haar, op hoge leeftijd gekomen, een moeilijke levensavond. De vorstin overleed in 2004. Tijdens de rouwdienst in de Nieuwe Kerk te Delft preekte op Juliana's wens een remonstrantse, vrouwelijke, dominee. Niet in alles trad zij in het voetspoor van haar gereformeerde voorouders! Wij herdenken H.M. Koningin Juliana in 2009 nochtans met veel respect en grote dankbaarheid.

Zwijndrecht,

C.R. van den Berg

Een stem uit het verleden

*Opdat ik Hem kenne, en de kracht
Zijner opstanding en de gemeenschap
Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wor-
dende.*

Filippenzen 3:10

De discipelen achter de gesloten deuren werden overheerst door bange vrees. Ze waren bang dat de Joodse machthebbers hun woede misschien ook aan hen wilden koelen. O, als ze hen eens vonden! Ze konden nog niet sterven. De liefde tot Christus was niet dood, o neen; dat liefdevuur voor Hem had nog nooit zo fel gebrand in hun harten als de laatste dagen, en vooral nadat zij gehoord hadden dat Hij leefde. O, wat gingen hun harten naar Hem uit! Doch hun geloof was zo zwak. Er was zoveel vrees in hun hart. Christus was gestorven voor hun zonden, en opgestaan tot hun rechtvaardigmaking; doch van de tien discipelen waren er negen die Hem nog niet ontmoet hadden als gerechtvaardigd in de Geest. En dat was de reden waarom er meer vrees dan geloof was.

Het is wel groot om kennis aan de Zoon van God te hebben, en om een predikende en wonderdoende Christus te mogen volgen. Het is groot om persoonlijke ervaring te mogen hebben dat genade op Zijn lippen is uitgestort, en dat Hij voor ons die Gezant is, die Ene uit duizend, om de mens zijn rechte plicht te leren. Het is groot om te mogen weten dat Hij de woorden des eeuwigen levens heeft. Maar het gemis is dan groter dan het bezit als wij Hem niet kennen als onze schuldovernemende en schuldwegnemende Borg.

Het is niet genoeg om te weten dat Christus gestorven is. Hij moet ook als de overwinnende Koning in ons hart verklaard worden, Die de dood verslonden heeft tot overwinning. En zolang dat achterwege blijft, is ons leven een leven van op en neer – en meer neer dan op.

Over het algemeen wordt daar in onze dagen wel niet veel meer over gedacht en gesproken, maar God verandert niet, en de wegen Gods blijven dezelfde. Gods Geest werkt nog op dezelfde wijze zoals Hij altijd gedaan heeft. Die Geest overtuigt, ontdekt, en ontbloot, opdat er plaats gemaakt zal worden voor een volkomen Zaligmaker. Niet alleen een geopenbaarde, maar ook een door de Geest toegepaste en geschonken Zaligmaker. 'Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende.'

wijlen ds. W.C. Lamain

Omgaan met het verleden

Onmiskkenbaar is de band met het verleden voor ons van groot belang. In bevindelijk gereformeerde kring oriënteren we ons vanouds op predikanten uit vorige eeuwen. Die hebben ons ook nu nog veel te zeggen. Zij spreken nog nadat ze gestorven zijn. Die historische gerichtheid is onder ons sterker dan men elders veelal zal aantreffen.

In kringen waar men meer de nadruk legt op de menselijke factor in het geloof en de geloofsbeleving, waar men vooral uitgaat van de wenselijkheid van een eigentijds geloven, zal die historische oriëntatie niet zo sterk zijn. Veel meer zal dan de nadruk gelegd worden op het gegeven dat wij nu eenmaal in een heel andere tijd leven dan voorgaande generaties. Dat in onze tijd andere vragen aan de orde zijn dan een paar eeuwen geleden. Dat wij heel anders in het leven staan dan iemand uit de zeventiende of de negentiende eeuw.

Daartegenover weten wij dat het ware geloof geen mensenwerk is, maar gewerkt wordt door de Heilige Geest. Hoeveel er ook in de loop der eeuwen in cultuur en maatschappij veranderd is, in de grond van de zaak zijn de mensen niet veranderd. Het zijn allemaal Adamskinderen: in zonden ontvangen en in ongerechtigheid geboren. En Gods Geest werkt bekering en geloof altijd in een weg waarin de zondaar op het diepst vernederd en God op het hoogst verheerlijkt wordt. Dat zal zo zijn tot het einde der wereld toe.

Daarom wordt het ons in de Bijbel voorgehouden: „Vraagt naar de oude paden” (Jeremia 6: 16). Dat zijn volgens de kanttekeningen die paden waarin „God Zijn volk in voortijden altoos geleerd en geleid heeft om hen tot de zaligheid te brengen”. Evenzo geldt dat de Kerk leeft van Gods onveranderlijkheid. ‘Want Ik, de HEERE, word niet veranderd; daarom zijt gij o kinderen Jakobs niet verteerd’ (Maleachi 3:6).

Vandaar dat er onder ons betrekkelijk veel aandacht is voor kerkhistorische onderwerpen. Dat betreft zowel de tijd van de Reformatie en de Nadere

Reformatie als later eeuwen. Er is belangstelling voor levensbeschrijvingen van predikanten uit het nabije verleden, of een verder weg gelegen periode. Hun prekenboeken en andere geschriften worden nog heruitgegeven en hopelijk gelezen. Wat zij destijds de gemeente voorhielden inzake de weg der bekering, is immers nog steeds van waarde en veel van hetgeen waartegen zij toen moesten waarschuwen, is nog steeds actueel.

Vaderlandse geschiedenis

Die historische oriëntatie werkt ook door buiten het kerkelijk terrein. Vanouds was er in de gereformeerde gezindte veel belangstelling voor de vaderlandse geschiedenis, met name voor de ontstaansgeschiedenis van onze staat. Op onze scholen werd royaal aandacht besteed aan de strijd tegen Rome en Spanje. Door middel van talloze jeugdboeken werden onze kinderen daarmee vertrouwd gemaakt. Die verhalen bleven hen hun leven lang bij.

Wanneer we ons geen rekenschap meer geven van de leiding van God met Zijn Kerk in ons land en de betekenis van het Oranjehuis hierbij, raken we los van onze wortels en roeping’

Naar ik de indruk heb, is daar niet zoveel meer van overgebleven. Dat is zeker als een verlies te beschouwen. ‘Jeugdliteratuur is veelal bepalend voor het beeld van het verleden’, zo luidde destijds een van de stellingen van de vrijgemaakte historicus Schulte bij zijn proefschrift.

Ook al was de historische werkelijkheid vaak gecompliceerder dan in die boeken werd voorgesteld, al kregen de jeugdige lezers wellicht de indruk dat je veel gemist had als je de strijd tegen die doortrapte Spanjaarden niet had meegemaakt, toch werd de jongere generatie op die manier ver-

trouwd gemaakt met de geestelijke strijd die aan de wording van onze natie ten grondslag lag.

Als wij hen dergelijke boeken niet meer aanreiken, gaat dat erfgoed ook niet behoren tot hun geestelijke bagage. ‘Wanneer we ons geen rekenschap meer geven van de leiding van God met Zijn Kerk in ons land en de betekenis van het Oranjehuis hierbij, raken we los van onze wortels en roeping’, zo schreef drs. A.A. van der Schans, docent geschiedenis aan De Driestarpabo, jaren geleden. Er ligt hier zeker een taak voor uitgevers en schrijvers van jeugdboeken onder ons.

Ongetwijfeld is het altijd nog wel zo dat bijvoorbeeld het Wilhelmus het meest bekend is in gereformeerde kring. Daar kan men zich ook met recht beschouwen als de geestelijke erfgenamen van hetgeen in ons volkslied (in het zesde couplet, maar ook in andere strofen) tot uitdrukking wordt gebracht. Veel en veel meer dan de doorsnee Nederlander, voor wie dit alles voltooid verleden tijd is.

Geestelijke voorvaders

Dat het verleden voor ons van groot belang is staat derhalve buiten discussie. Maar er kan natuurlijk ook sprake zijn van een vlucht in het verleden. Dan wordt voorbij gegaan aan actuele vragen en actuele strijdpunten en lijkt het wel alsof de tijd heeft stilgestaan. Men houdt zich dan het liefst bezig met vertrouwde historische thema's waar je je vingers niet zo gauw aan brandt, omdat de actualiteit nu eenmaal gecompliceerder en controversiëler is. Dan blijven we strijden op fronten die door de tegenstander al lang verlaten zijn. Dat is niet zinvol. Maar tegelijkertijd geldt: zeg mij waar u de fronten ziet liggen, en ik zal zeggen wie gij zijt.

De duiding van de geschiedenis, en met name de kerkgeschiedenis, maakt openbaar waar mensen staan. Wie rekent men tot zijn geestelijke voorvaders? Vaak zijn mensen daar nogal royaal in. Wat ver weg is, lijkt altijd mooier, of het nu ver weg is in de tijd, of in de ruimte. En bij het beoordelen van mensen uit het verleden moet men natuurlijk ook altijd de specifieke omstandigheden in rekening brengen waarmee zij te maken hadden. Wat waren de theologische strijdvragen waarmee zij geconfronteerd werden? Hoe was het geestelijke en morele gehalte van de gemeenten die zij dienden?

Maar als iemand na uitgebreide stu-

die tot de conclusie komt dat Arminius toch eigenlijk ook wel een gereformeerd theoloog was, maar dan een die sterk de nadruk legde op Gods rechtvaardigheid, dan zegt dat wel wat. Het begrip gereformeerd wordt hier wel heel erg uitgerekt. Die taxatie verraadt dat men zelf niet zoveel binding heeft aan de Dordtse leer. En het feit dat de betrokkene, dr. W. A. den Boer, docent kerkgeschiedenis is aan de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken, zegt helaas ook wat over deze onderwijsinstelling. Een halve eeuw geleden was dat niet denkbaar geweest.

Natuurlijk, de remonstranten zijn er in de loop der eeuwen niet rechtzinniger op geworden. Ketterijen gaan meestal van kwaad tot erger. Arminius was zeker niet vrijzinnig, zoals de Remonstrantse Broederschap dat sinds de negentiende eeuw wel is. En ook in zijn tijd gold al dat tal van remonstranten verder afweken van de gereformeerde leer dan hun voorman. Baudartius, een van de latere statenvertalers, sprak niet voor niets van „Arminiaensche, ofte noch erghe-re predicanen”.

Maar ik ben nooit tegen gekomen dat de Dordtse synode verklaard heeft dat Arminius als predikant en hoogleraar in de toenmalige gereformeerde kerk best te handhaven zou zijn geweest, maar dat de bezwaren zich vooral richtten op zijn volgelingen. Integendeel, in de Voorrede op de Acta van de synode wordt hij getypeerd als iemand die een walg scheen te hebben 'van het meeste deel der leerstukken in de Gereformeerde Kerken aangenomen'. Zijn standpunten hadden 'met de dwalingen der oude Pelagianen groote gemeenschap'. Volgens Gomarus waren de verschillen in opvattingen zo gewichtig 'dat hij met het gevoelen van Arminius voor het oordeel Gods niet zoude durven verschijnen'. Dat waren scherpe oordelen, maar toch meende men dat te moeten zeggen!

Een veelzeggende verschuiving

Zo zegt ook de veranderde beoordeling van Karl Barth (van negatief naar positief) in de Gereformeerde Kerken het een en ander over de ontwikkelingen die dat kerkverband in de loop van de vorige eeuw heeft doorgemaakt. Maar ook elders in de brede gereformeerde gezindte wordt tegenwoordig positiever over Barth gesproken dan in het verleden het geval was. Uiteraard geldt ook dat, wanneer we van iemand fundamenteel afstand

moeten nemen, daarmee nog niet alles verkeerd is wat hij gezegd of gedaan heeft. Dat laatste mag en moet dan zeker ook genoemd worden. Er is alle reden om grondig bezwaar aan te tekenen tegen de theologie van Karl Barth, maar dat neemt niet weg dat hij in de jaren dertig van de vorige eeuw een ferme houding innam tegenover Hitler en zijn aanhangers in de Duitse protestantse kerk.

Guido Gezelle was een trouw zoon van de Rooms-Katholiek Kerk. Daar hoeven we niet aan te twijfelen. Maar

hij heeft mooie gedichten gemaakt, die onder ons met instemming aangehaald worden. Albert Schweitzer was duidelijk vrijzinnig. Maar hij werkte jarenlang in een ziekenhuis in het Afrikaanse oerwoud. Ook Moeder Teresa kon door haar goede werken niet zalig worden, al heeft Rome haar zalig verklaard. Toch kunnen we waardering hebben voor haar werk onder de armen van Calcutta.

(slot volgt)

Apeldoorn,

C.S.L. Janse

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Apeldoorn:

ds. P. Mulder te Krimpen aan den IJssel;

Te Hilversum:

ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid;

Te Krabbendijke:

ds. A. Schot te Nunspeet;

Te Opheusden: ds. A. Schot te Nunspeet;

Te Ridderkerk-Slikkerveer:

ds. L. Terlouw te Barendrecht;

Te Terwolde-De Vecht:

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;

Te Urk; ds. J. van Belzen te Veenendaal.

BEDANKT

Voor Bodegraven:

ds. M. Karens te Werkendam;

Voor Moerkapelle:

ds. P. Mulder te Krimpen aan den IJssel;

Voor Rotterdam-Centrum:

ds. B. van der Heiden te Alblasserdam;

Voor Vlaardingen:

ds. C. Sonneveld te Lethbridge (Canada);

Voor Wolphaartsdijk:

ds. G. Mouw te Uddel.

■ VERGADERING PARTICULIERE SYNODE NOORD-WEST

De roepende kerk van Enkhuizen deelt mee dat op **donderdag 14 mei** een vergadering van de Particuliere Synode Noord-West zal worden gehouden in de Salemkerk van de Geref. Gemeente te Lisse, Tulpenstraat 35. Aanvang: 10.00 uur.

Op **woensdag 13 mei** zal een bidstond worden gehouden in hetzelfde kerkgebouw. In deze dienst hoopt de preses

van de vorige vergadering van de synode, ds. J.J. van Ekeveld, voor te gaan. Aanvang: 19.30 uur.

■ VERSLAG AFSCHIEDSDIENST

DS. M.J. VAN GELDER VAN MIDDELBURG-Z

Op 16 april werd in Middelburg-Zuid een dienst gehouden t.g.v. het afscheid van ds. M.J. van Gelder. Hij heeft de gemeente ruim 10 jaar gediend.

De Schriftlezing was: Deut. 32:1-12 en de tekst vs. 3 en 4.

Thema van de preek: Het afscheidslied van Mozes.

1. Een heerlijke Naam

De aanleiding: Mozes is aan het einde van zijn ambtelijke dienst gekomen. Dat het volk op het punt staat Kanaän in te trekken, was niet vanzelfsprekend. Net zo min als voor Gods volk. Het is een onuitsprekelijk wonder. Alles is verzonddig. Toch zal hierboven een schare zijn die niemand tellen kan.

Mozes mag er niet in, door ongehoorzaamheid. En wij, broeders, als God handelt naar onze zonden, persoonlijk, ambtelijk, zouden wij mogen binnengaan? Geen sprake van. Als het zo is, is het genade, genade alleen. Alleen om de volkomen Ambtsdrager. Mozes mocht wel het hemelse Kanaän in. Dat dankt hij alleen aan de Verbonds-Jehovah, alleen aan het bloed waardoor hij alleen maar, wij ambtsdragers alleen maar, ook u allen alleen maar gezaligd kunt (**of: kunnen?**) worden.

De Naam des HEEREN: het is Jehovah, God Drie-enig, de Verbonds-God. Dank-

baarheid en verwondering vervullen Mozes' hart. Hij wil deze Naam niet voor zichzelf houden, maar uitroepen. Dat is de taak van iedere dienaar van het Evangelie. Mozes was er vol van; ook een dienaar van het Evangelie raakt zichzelf niet kwijt. O, mochten er jongeren zijn die worden toegevoegd aan het getal van de dienaars van het Woord, die ook deze bewogenheid krijgen. God wil door Zijn Zoon goddelozen zaligen. U zult hier maar als goddeloze zitten, en zo'n Evangelieboodschap komt tot uw ziel; is dat geen onuitsprekelijk wonder? Hij heeft Zich willen openbaren in de Zoon Zijner liefde. U kent Hem toch wel? Of kent u Hem niet? Kent u Hem nóg niet? Hoe lang hebt u nog te leven?

Uitroepen is niet het erover hebben, maar verkondigen, aanprijzen. O, dat wij dat mochten doen! Van nature is het: ik, ik, ik; ik de dominee. O nee, roept Mozes uit, geef God de eer! Ik ben Mozes niet, maar deze tekst geeft wel mijn verlangen aan: "Niet ons, o HEERE, niet ons, maar Uw Naam geef ere." Is dat ons verlangen? Ook van u, ambtsbroeders?

2. Een volkomen werk

Mozes wijst naar boven. Dat is ook onze taak. In ons is niets, laten we dat maar ronduit, radicaal zeggen. Alleen in Hem is alles. De Rotssteen is de Heere Jezus Christus. Velen dronken van de rotssteen en zijn in de woestijn omgekomen. Velen drinken van de Rotssteen in het Evangelie, in zekere zin, en komen toch om. Zie vs. 5: Hij heeft het tegen Hem verdorven, enz. Ontzettend als dit gezegd moet worden. Mozes was hier niet aan het schelden, maar hij heeft het bewogen gezegd. Bij de Israëlieten was ongelooft, opstand. Ook bij ons. Wij hebben Gods waarheid niet geloofd. We hebben de neiging om de schuld op God te schuiven, in plaats van te buigen; en ruimte te vinden in dat Woord: Christus is te zijner tijd voor de goddelozen gestorven. Wie dorst heeft, die kome. U hoeft uzelf niet geschikt te maken. Er is er maar Eén geschikt om genade te bewijzen. Wat heeft Christus geweend over een onboetvaardig geslacht. Och, hebben wij ook geweend?

Christus riep: "Het is volbracht." Mozes niet. Christus is gestorven en opgestaan en ten hemel gevaren voor Zijn volk. Mozes niet. Mozes had een heerlijk vergezicht op Nebo voor zijn sterven. De Middelaar van het Nieuwe Testament, op de heuvel Golgotha, heeft uitgeroepen: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" Tot Hij mocht roepen: "Het is volbracht." En toen mocht Hij komen, uit het graf; dat is Pasen. En Hij

mocht roepen: "Ziet, hier ben Ik." "Zie op Mij". Mozes niet. En Christus opent Zélf de ogen van mensen voor Zichzelf. Dan gaan ze zien dat Zijn bloed reinigt van alle zonden. Dan gaan ze roepen: Mijn Heere en mijn God. En Hij zal hen brengen in het hemelse Kanaän. Wat Mozes niet kon, doet Hij.

Al Zijn wegen zijn gericht, enz. Zal God Zijn uitverkorenen geen recht doen, die nacht en dag tot Hem roepen? Zal Hij een zondaar verstoten die met de moordenaar roept: "Wij toch rechtvaardig" en: "Heere, gedenk mijner"? Ach nee, Hij zal zalig maken. Zal Hij verstoten die voor Hem buigen mogen, alles verliezen? O nee, dan openbaart Hij het heil. Komt, eet van Mijn brood en drinkt van de wijn die Ik gemengd heb. Dan wordt onze ziel ingenomen door Hem en voor Hem. En juist dan wordt de zonde mij de dood, die Hem die smarten heeft aangedaan. Hij zal mij brengen in het hemelse Kanaän.

Er is ook een keerzijde: De goddelozen hebben geen vrede, zegt mijn God. Zij zullen eeuwig omkomen. Smeekt om de Heilige Geest. Bekeert u en leeft. Ach, wijs Hem niet langer af. Hij is rechtvaardig in Zijn beloften, maar ook in Zijn bedreigingen. Hoe velen zijn omgekomen in de woestijn. Hoe velen komen om onder de Evangeliebediening. Laat

niemand van u dan God de schuld geven. Gij hebt niet gewild, zegt Christus. Maar weet dat Jezus dit wenende zegt.

Ten slotte: Mozes mag recht en goed van God spreken. Het was een wonder dat hij zelf niet vernield was. Zo is het voor de dienaar van het Evangelie. Genade alleen. En zo is het voor allen die Zijn verschijning liefgehad hebben. Daarom: Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen. Amen.

Hierna hield ds. Van Gelder een korte toespraak. Hij wees op de goede verstandhouding die er in de achterliggende jaren is geweest met gemeente en kerkenraad. Vervolgens werd hij toegesproken door ds. G.J.N. Moens namens de classis en de Particuliere Synode Zuid, door wethouder H. van Klinken namens de burgerlijke gemeente en door ds. H. Juffer namens de plaatselijke kerken. Laatste spreker was ouderling P. Janse, die dominee en zijn vrouw hartelijk dankte voor het vele werk dat in de gemeente was verricht. Op zijn verzoek werd de dominee staande Ps. 122:3 toegezongen, waarna hij voor de laatste maal als eigen herder en leraar de zegen op de gemeente legde.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Middelburg-Zuid

BERICHTEN

■ DANK VOOR INLEG BIJ KERKELIJK GROOTBOEK

In november j.l. hebben wij een dringende oproep geplaatst om gelden bij het Kerkelijk Grootboek in te leggen. Hierop is op een verblijdende manier gereageerd. Wij mogen u melden dat, zo het er nu naar uitziet, wij de gemeenten die bouwplannen hebben van voldoende financiële middelen kunnen voorzien. Wij willen de gemeenten, leden en anderen die dit mogelijk maakten, hartelijk dankzeggen voor hun gewaardeerde medewerking. Dit betekent niet dat het Kerkelijk Grootboek geen geld meer kan gebruiken, maar wel dat de grootste nood gelenigd is.

Indien u informatie wenst dan kunt u dat opvragen bij het Kerkelijk Bureau, dhr. P. Verweij, Houttuinlaan 7, 3447 GM

Woerden, telefoon 0348-489900, e-mail kbgg@cbgg.nl.

Deputaatschap Kerkelijk Grootboek

■ ZENDINGSAVOND TE HARDINXVELD-GIESSENDAM

Op **vrijdag 8 mei** zal er een zendingavond worden gehouden in de Eben-Haëzerkerk van de Geref. Gemeente te Hardinxveld-Giessendam, Buitendams 118. Dhr. en mevr. Nijssse hopen iets te vertellen over en te laten zien van het zendingswerk in Guinee. Opening door ouderling J.T. Verkuijl. Aanvang: 19.30 uur.

■ EVANGELISATIE-CURSUSWERK

Al vele jaren wordt er in het evangelisatiewerk vanuit onze gemeenten gebruik gemaakt van cursusmateriaal dat is uit-

gegeven door het Deputaatschap voor de Evangelisatie. Er is materiaal voor zowel schriftelijke als mondelinge cursussen.

Het deputaatschap wil graag verantwoord, maar ook bruikbaar materiaal uitgeven. Daarbij zijn de ervaringen, maar ook de vragen uit het werkveld onmisbaar. Daarom is bezinning en toerusting steeds nodig.

De Werkgroep Lectorvoorziening organiseert **zaterdag 16 mei** a.s. een bijeenkomst met als thema: **Werken met cursussen in het evangelisatiewerk.**

In het programma zal evangelist G.Baan een impressie geven van het bestaande materiaal, enkele commissies vertellen over hun cursuswerk en er is ruim gelegenheid ervaringen uit te wisselen. Ook zal de vraag aan de orde komen of er behoefte is aan nieuw materiaal.

Voor alle duidelijkheid: Het gaat over materiaal voor zowel schriftelijke als mondelinge cursussen.

Allen die zich hierbij betrokken weten zijn hartelijk welkom.

Tijd: **zaterdag 16 mei** van 10.00-12.00 uur.

Plaats: **kerkgebouw Ger.Gemeente Gouda**, Nieuwe Gouwe O.Z 2b.

Voor informatie: evangelist G.Baan, 06-40360546 of evangelisatiegergem@klik-safe.nl

■ ZIN-IN BEZINNINGSAVOND VOOR +21 JONGEREN

Je bent ouder dan 21? Je hebt behoefte aan bezinning en ontspanning? Dan is de Zin-in bijeenkomst iets voor jou!

Zaterdag 9 mei.

Thema: Smeulend vuur
Leven als christen in de dagelijkse praktijk anno 2009

Spreker: ds.W. Visscher

Locatie: Driestar *educatief*, Burgemeester Jamessingel 2, Gouda

Aanvang: 19.45 uur

Aanvang Zing-in: 19.30 uur

Entree: € 5,- (excl. maaltijd), € 10,- (incl. maaltijd)

Vooraf wordt een maaltijd georganiseerd. Deze begint om 18.30 uur. Inloop is vanaf 18.00 uur. Zin om ook te komen eten? Geef je dan op via zin-in@jbgg.nl. Kijk voor meer info op www.jbgg.nl/zin-in.

■ VOORLICHTING HBO-OPLEIDING CGO

Op maandag 11 mei in gebouw Bèta van het Driestar College, Ronsseplein 1 te Gouda:

- voorlichting over de opleiding tot **leraar godsdienst, pastoraal werker en de algemene theologische opleiding**

op hbo-niveau. Aanvang 19.30 u. Open les van 20.50 u.- 22.00 u.

- voorlichting over de **tweejarige cursussen Grieks en Hebreeuws.** Aanvang 19.30 u.

Op woensdag 13 mei in het gebouw van christelijke hogeschool Driestar *educatief* te Gouda:

voorlichting over de **opleiding tot leraar godsdienst.**

Inloop; 19.00 u. Aanvang 19.30 u.

Nadere informatie te verkrijgen bij de voorlichter, dhr. A.W. Burghout, 0167-573118, bur@calvijncollege.nl of via www.cgo.nu.

■ ROMMELMARKT IN BOSKOOP

Op **zaterdag 9 mei** wordt er in Boskoop van 9.30 uur tot 16.00 uur de jaarlijkse rommelmarkt gehouden, waarvan de opbrengst bestemd is voor o.a. besteding t.b.v. de eigen gemeente. Naast de gebruikelijke artikelen die een rommelmarkt typeren, treft men daar ook verschillende etenswaren aan. Ook ontbreken planten en de Boskoopse bomen niet.

De rommelmarkt wordt gehouden op het parkeerterrein naast de kerk van de plaatselijke Geref. Gemeente, Mendelweg 20.

■ RONDLEIDING DOOR LEIDEN

Ook dit jaar hoopt de evangelisatiecommissie van de Geref. Gemeente van Leiderdorp weer een rondleiding door Leiden te organiseren. We hopen deze rondleiding te houden op **vrijdag 22 mei** (de vrijdag na de Hemelvaartsdag). De opbrengst hiervan zal weer worden bestemd voor de evangelisatie in de klas Amsterdam.

U kunt zich aanmelden voor de rondleiding door contact op te nemen met J. Bosch, Zuster Meijboomstraat 277, 2331 PH Leiden; tel. 071-5414856 of 06-44284528. Er is plaats voor ca. 20 personen; inschrijving zal plaatsvinden op basis van binnenkomst van de aanmelding.

U wordt om 10.00 uur verwacht in gebouw Irene, Hoofdstraat 82, tegenover de kerk van de Geref. Gemeente Leiderdorp. Na de koffie vertrekken we naar Leiden voor een rondleiding. Na afloop zorgt de vrouwenvereniging voor soep, broodjes en koffie.

De kosten bedragen € 15,-p.p..

De evangelisatiecommissie van Leiderdorp.

■ DISTRICTSAVOND +16 JBGG TE MELISKERKE

Het district Zuid +16 organiseert op **zaterdag 9 mei** een districtsavond in de kerk van de Geref. Gemeente te Meliskerke, Valkenburgstraat 25. Spreker is: dhr. D.C. Paans, oud-evangelist in Ecuador over het thema "Liefde". Aanvang: 19.30 uur.

■ KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Voor velen onder ons is hij geen onbekende. Wie het Centraal Bureau van onze gemeenten in Woerden bezoekt, komt hem als beheerder van het gebouw namelijk vaak tegen: ons gemeentelid dhr. A.W.F. van Es. Wat niet iedereen weet, is dat Van Es jarenlang lid was van de vrijwillige brandweer in Woerden. In november vorig jaar moest hij echter vanwege zijn leeftijd de brandweer verlaten. Maar liefst 37 jaar lang heeft hij zich hiervoor ingezet, eerst op Texel en later in Woerden. T.g.v. zijn afscheid werd hem op 13 maart een receptie aangeboden in de plaatselijke brandweerkazerne. Ook burgemeester H. Schmidt was daar aanwezig. Tot ieders verrassing kondigde hij in zijn toespraak aan dat het Hare Majesteit de Koningin behaagd had om Van Es voor zijn jarenlange inzet te benoemen tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Dat een onderscheiding wordt uitgereikt voor een gelegenheid als deze, is geen vanzelfsprekende zaak. De burgemeester, en ook collega's die aan het woord kwamen, noemden allemaal de grote inzet van Van Es. Wij willen broeder Van Es hartelijk feliciteren met deze onderscheiding en de dank onderstrepen zoals die is uitgesproken voor de jarenlange inzet voor de gemeenschap op Texel en in Woerden. De Heere geve ook erkentelijkheid in het hart voor de geschonken mogelijkheden en de gezondheid om dit werk te kunnen en mogen doen.

Namens de kerkenraad van Woerden en het bestuur en collega's van het CBGG, J.J. de Jong.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 3 MEI 2009

Aagtekerke 9.30 (H.D.) en 19.00 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 15.30 uur ds. Labee; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Kleppe; Arnhem 15.30 uur stud. Van Rijswijk; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur stud. Bredeweg; Boskoop 9.30 uur ds. Van Gelder en 19.00 uur ds. Clements; Breda 14.30 uur ds. Karens; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken en 19.00 uur ds. Veenendaal; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 15.00 uur ds. Schreuder; Dinteloord 14.30 uur ds. Pater; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 9.30 uur ds. J. Karels; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Brugge; Drachten 9.30 (openb.bel.) en 19.00 uur ds. Hoogerland; Ede (Nieuwe Kerk, Verlengde Maanderweg 33) 19.00 uur stud. Maljaars; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Van Manen; Emmeloord 15.00 uur ds. De Jongste; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Enter 15.00 uur ds. De Wit; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. De Jongste; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Mouw; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Hakvoort en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 15.30 uur ds. Verschuure; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. Kattenberg; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Herkingen 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. C. Harinck; Houten 11.00 en 17.00 uur (H.D.) ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kamperland 10.00 en 17.00 uur stud. G.W.S. Mulder; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. Tuinier; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele;

Meeuwen 14.30 uur ds. Melis; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Melissant 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. Gunst; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Verweij en 14.00 uur ds. Schot; Mijdrecht 10.00 en 15.30 uur ds. Boogaard; Moerkapelle 9.30 uur leesdienst (doventolk); Naaldwijk 19.00 uur ds. Verschuure; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. Meeuse; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. Van Ekeveld; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk (Melkrijder 15) 14.30 uur ds. Van Manen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Ooltgensplaat 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Joosse; Oosterend-Textel 10.00 en 16.00 uur ds. De Heer; Oostkapelle 15.00 uur stud. G.W.S. Mulder; Opheusden 10.00 en 18.30 uur stud. Van Rijswijk; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Pater; Poortugaal 14.30 uur ds. Brugge; Poortvliet 14.30 uur ds. Bakker; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 15.30 uur ds. W. Harinck; Rijssen-Noord 9.00 en 15.30 uur (H.D.) ds. Van Dieren; Rijssen-West 9.30 ds. De Wit en 18.30 uur ds. J. Karels (H.D.); Rijssen-Zuid (Noorderkerk) 11.30 en 18.30 uur ds. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. De Waard; Rotterdam-Centrum 10.00 en 15.30 uur stud. Boeder; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. De Leeuw; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Bakker en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 uur ds. W.J. Karels en 19.00 uur ds. Van Gelder; Soest 9.30 en 16.00 uur stud. IJsselstein; Spijkenisse 19.30 uur ds. P. Mulder; Stad aan 't Haringvliet 15.00 uur ds. Joosse; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. De Waard; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur stud. Maljaars; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Utrecht 19.15 uur ds. Van der Net (Openb.bel.); Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingen 10.00 uur ds. A. Verschuure en 16.30 ds. Paul; Vlissingen 9.30 uur leesdienst en 16.30 uur ds. Kattenberg; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30

uur ds. Schot; Wierden 18.30 uur ds. De Wit; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Hakvoort; Yerseke 9.30 uur en 18.00 uur ds. Van Krimpen en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Veenendaal.

■ DINSDAG 5 MEI 2009

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. F. Mulder; Drachten 19.30 uur ds. Hogchem; Nieuwdorp 19.30 uur ds. Van Manen; Nijkerk (Melkrijder 15) 19.30 uur ds. Silfhout; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Bakker (H.D.); Poederoyen 19.30 uur ds. De Leeuw; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. Van Dieren.

■ WOENSDAG 6 MEI 2009

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. Gunst; Ermelo 19.30 uur ds. Verweij; Genemuiden 19.30 uur ds. Van Boven; Groningen 20.00 uur ds. Kleppe; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Driessen; Klaaswaal 13.15 uur ds. Van Aalst (huw. bev.); Mijdrecht 19.30 uur ds. Tuinier; Opheusden 19.30 uur ds. Veenendaal; Rhenen 19.30 uur ds. Hogchem; Rijssen-West 19.30 uur ds. De Wit; Sint Annaland 19.30 uur ds. Meeuse; Soest 19.30 uur ds. Tanis; Spijkenisse 19.45 uur ds. Schipper; Utrecht 20.00 uur ds. Baan.

■ DONDERDAG 7 MEI 2009

Borssele 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Delft 19.30 uur ds. Karens; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. Schot; Herkingen 19.30 uur ds. De Leeuw; Kapelle-Biezeling 19.45 uur ds. Baan; Lisse 13.30 uur ds. Neele (huw.bev.); Melissant 19.30 uur ds. W.J. Karels; Naaldwijk 19.45 uur ds. De Wit; Nieuwerkerk Zld 14.30 uur ds. Gunst (huw.bev.); Ouddorp 19.30 uur ds. Van Gelder; Oudemirdum 19.30 uur ds. Hogchem; Poortugaal 19.30 uur ds. De Jongste; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. Bakker.

■ VRIJDAG 8 MEI 2009

Aagtekerke 14.15 uur ds. Tuinier (huw.bev.); Kortgene 15.00 uur ds. Baan (huw.bev.); Krabbendijke 15.30 uur ds. Hoogerland; Lisse 14.30 uur ds. Neele (huw.bev.); Yerseke 14.30 uur ds. Van Krimpen.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-I) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

ADVERTENTIES

De Laatste Zorg
Begrafenisverzorging
Joop van Dijk Joh.zn.

- Geen crematies.
- Begrafenissen verzorgen wij geheel naar wens van de familie.
- Gespecialiseerd in thuisopbaring.
- Wij verzorgen begrafenissen in elke plaats waar u wenst.
- Ook als u niet of elders verzekerd bent.

Burg. ten Veldestraat 22 M 06-20 36 10 34
8281 ZS Genemuiden F 038-385 87 66
E info@delaatstezorg.nl
T 038-385 42 30 I www.delaatstezorg.nl

T.h. Hoogeveen (Dr.) onze vrijst. woning, 6-10 pers. Van 30/6-13/7, grote tuin, voorz. van alle gemak, ideaal voor kind.
Bel voor info: 0528-235553.

KAMPERLAND th: onze rustig gel. **luxé vak.won.** 2-10 pers. vrij wk 22 t/m 28, 34 en na wk 35.
Tel. **0113-351899, 06-20417592.**

Te huur gevr. woning in Barneveld of omg. met 3 slpk. voor 55+ echtpaar, v.a.dec/jan D.V.
k.vermeule@versatel.nl

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland
Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouweljk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste hulp in de vorm van begeleiding en behandeling van mensen met o.a.: Relatieproblemen, Opvoedingsvragen, Gezinsproblemen, Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst), Arbeidsproblemen en een Autistisch Spectrum Stoomis.

Voor meer informatie of aanmelding:
010 - 483 64 08

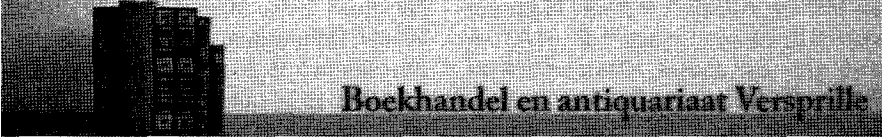
Vestigingslocatie: Alblasterdam
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

Orgelmakerij Boogaard

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSEN
Telefoon 0548-521637
Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk

Boekhandel en antiquariaat Versprille

Noordweg 9a, Krabbendijke 0113-502004 Maandag gesloten.

WWW.BOEKHANDELVERSPRILLE.NL
Te koop gevraagd: **THEOLOGISCHE-** en aanverwante boeken

Begrafenis Verzorging Tollenaar
Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

Orgelcentrum HET BINNENVELD
In- en verkoop van klassieke orgels

**JOHANNUS
DOMUS
CONTENT
AHLBORN
EMINENT**

Onze showroom is geopend op afspraak
Wim en Jenny Achterstraat
Friesesteeg 56
3911 VR Rhenen
telefoon 0317 - 61 20 10

www.orgelcentrum.nl

De inrichter voor Kerk, School en Kantoor

Showroom: Marconistraat 13, 4461 HH Goes
Postadres: Postbus 36, 4400 AA Yerseke
T 0113 57 29 07 F 0113 57 38 73
E info@piethoekman.nl M 06 53 15 47 11

**HOEKMAN
GOES - YERSEKE**

Voor het leveren en leggen van **natuurstenen- en keramische vloeren**. Alleen eerste klas kwaliteit en steeds de **laagste prijs**. Tegelzetters-bedrijf **J. Slingerland**, 0184-611917.

Zorg...
Respect...
Aandacht...
Geen crematies...

Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland

Begrafenisverzorging Poppe

Tel. 0118-616012 of 0113-342304

Begrafenisonderneming STAM
Planetenlaan 26, 2957 SN Nw.Lekkerland
Tel. 0184 - 685240. - Geen crematies -

REVOKE *Reformatische Vereniging van Ongewild Kinderloze Echtparen*

De vereniging streeft onder meer naar:

- het bevorderen van contacten tussen ongewild kinderloze echtparen
- het steun verlenen aan deze doelgroep
- het geven van voorlichting
- ethische aspecten belichten op behandelmethoden voor onvruchtbaarheid

Info: www.revoke.nl e-mail: info@revoke.nl tel. 0184-642253

DE VALK/WEKEROM dicht bij **BOS-ZANDVERSTUIVING-HEIDE** een rustig gelegen en **GEZELLIG** ing. vak. won. (evt. tijdelijk vanaf september) vrij wk. 23 t/m 27, 29 en na 34). Tel. 0318 - 461624.

RST
Zorgverleners

KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
800 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg,
wijkzorg, gespecialiseerde
verzorging, verpleging,
(huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

Identiteit & Kwaliteit!

Tel. (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

Vakantie U.S.A? Grand Rapids
Mich. U.S.A. In het vlakbij gelegen
schilderachtig stadje Rockford
geheel huis met 4 slaapkamers
of gedeelte daarvan te huur. Voor
info. bel 001 616 531 0487
Hollands gesproken of e-mail:
rich@rockfordambulance.com

In de bossen van **Holten/Rijssen**
te huur: **stenen bungalow** met o.a.
cv, wasmachine en privacy.
Tel. 0180-521219.

Te huur in **Woudenberg**,
van 10 tot 24 juli (**woon**)huisje
achter woonboerderij voor 2 pers.,
lage prijs plus wat werkzaamheden.
033-2774275.

KLASSE
MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels
is hoofdealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

Stolk
orgels
tel. 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

BIJNA 50% KORTING
ds. Joh. Verschuur:
Waarheid in het binnenste.
Van € 38,- nu slechts **€ 19,90**

Op de zendingsdag D.V. 30 april a.s.
in Veemarkthall te Utrecht krijgt elke
koper van dit boek een attentie.

**Boekhandel Uitgeverij
Van Wijngaarden**
Vliegersvelderlaan 15, 3771 XE
Barneveld Tel./Fax: 0342-417335

Vakantie op de Veluwe?
4-persoons woning te huur in Stroe
€350,- per week, tel. 06-21420647
inl.molshoop@solcon.nl

'n Helder geluid!

Lagarde

De geluidssystemen
van Lagarde,
helder en krachtig.

Bel (0341) 37 57 57 voor meer informatie.

HOUTSNIJWERK
Ook teksten in div. modellen.
G. van den Dikkenberg, Munniken-
weg 11, 3905 MD Veenendaal.
Tel./fax 0318 540252.

**BARNEVELDSE
BEGRAFENISVERENIGING**

Voor een eervolle, eenvoudige verzor-
ging van begrafenissen in Barneveld
en omstreken.

- geen CREMATIE
- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- opgave van lidmaatschap

G. de GROOT
Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
Tel.: 0342-441812

BEGRAFENISVERZORGING KINA
010 - 458 31 12
Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda
D. W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

Te koop: roy. gerenov. **hoekwoning**
met pracht. tuin, gar. en carport a.d.
rand van **Harderwijk**. Nabij station
en zwemb. Info: 0341-419177.
www.marinusjansen.nl

Brand- en inbraak-
Telecommunicatie
Airconditioning
CV-onderhoud
Ventilatie
Elektra
Beveiliging
Loodgieter

AKTIE bv

Koeling in uw Kerk(gebouw)
Voor elk probleem? Bel AKTIE
Tel: 010-4517471
CO2 metingen
Advies en installatieburo
Voor een vrijblijvende offerte
aktie@kliksafe.nl

Te huur in buitengebied **Barneveld**.
Kamers met gez. gebr. van keuken
en badkamer. Tel. 0342 401168.

Te koop gevraagd:
THEOLOGISCHE BOEKEN
Antiquariaat Den Hertog
dhr. G.J. Zwoferink
Elzenkade 6, 3992 AC Houten,
Tel. 030-6346681

Christelijke begrafeniszorging
De Bruijn

Voor een meer eervolle begrafeniszorging
in de provincie Utrecht en
de regio's Gouda en Hilversum.
Tel. 0346-281711.
Dag en nacht bereikbaar. (Geen crematies).

**Begrafeniszorging
van der Vliet**
Voor een stijlvolle begrafenis
in Elspeet en omstreken
G.J. van der Vliet, Boekweitweg 22,
8075 CP ELSPEET
Tel: 0577-492830, b.g.g. 06-12934519
Dag en nacht voor u bereikbaar.
Wij verzorgen alleen begrafenissen.

Te huur: weken 32 en 33,
**2/1 kap woning Utrechtse Heu-
velrug**. Prachtige omgeving, dicht-
bij bos en water.
Huurprijs € 400,- per week, voor
max. 7 personen. Tel. 06-38326603.

Begrafenisonderneming Treur

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zelst
Telefoon 030 - 6924258
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Te huur, Zelhem/Doetinchem, Appartement (48 m2), uitzicht op mooi landschap, geschikt voor jongeren met begeleid zelfstandig wonen. Direct beschikbaar.
"Stichting de Heemhoeve" op chr. reformatorische grondslag.
tel. 0314-378268,
dhr. J.H. Hanskamp.
tel. 0314-391428, dhr. D. Ebbers
info www.deheemhoeve.nl

begrafenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.
Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Vakantie in **Schotland**. Te huur: **vakantiehuis** voor 4 pers. in een rustige buurt in **Glasgow**. Centrale ligging, goede verbindingen. Voor info/boeking bel 0044-1413342925 Ned. sprekend.

www.stichtingzorgin3d.nl
Reformatorische vakantie- en weekendopvang voor tieners met ADHD en/of een stoornis in het autistisch spectrum.

Te huur in **Uddel, luxe chalet** voorzien van alle gemakken voor maximaal 4 personen in een zeer rustige omgeving. Tel. 0184-683618.

Hart voor jongeren

GEZOCHT:

Jeugdwerkadviseur Zomerkampen m/v (1 fte)

Zomerkampen zijn voor de Jeugdbond een middel bij uitstek om jongeren te bereiken. Daarom zoeken we een jeugdwerkadviseur met projectleidercapaciteiten of anders gezegd: een projectleider met hart voor jongeren. Naast zomerkampen ben je een spil in het +16 jeugdwerk. Je vindt het dan ook leuk om direct contact met jongeren en leidinggevenden te hebben. Je gaat deel uit maken van een hecht team met hart voor jongeren, oog voor de kerk en voor elkaar.

Het betreft een betaalde fulltime functie.

Meer informatie: www.jbgg.nl/vacature
Postbus 79 - 3440 AB Woerden
(0348) 489948 info@jbgg.nl

De Jeugdbond is de organisatie in de Gereformeerde Gemeenten die zich inzet voor onze jongeren. Vanuit Gods Woord wil de Jeugdbond kinderen en jongeren met het oog op hun geestelijk welzijn verbinden met de eigen gemeente en het kerkverband. Vorming en toerusting voor het persoonlijk leven en het functioneren in kerk en maatschappij zijn daarbij belangrijke doelen.

JEUGDBOND
Geef je voor jongeren

Orgelbouw Advies Commissie

eén betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

Wij verzorgen begravenissen (geen crematies) op de gehele Veluwe, in Kampen e.o. en in Rijssen e.o.

Begrafenisverzoegers:

G. v.d. Berg | D. Markusse | B.F. Nijhof | B. Vos

Nunspeet, Elburg e.o.	T 0341-253813
Kampen e.o.	T 06-53363828
Rijssen e.o.	T 0548-540053
overige plaatsen en b.g.g.	T 0577-401689

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. 0577-401689

BEGRAFENISVERZORGING VOS - VERTROUWD VERZORGD

Te koop: **Werkendam**.
Zeer roy. **2-kapper**, ruime woonk. en keuken, 5/6 slpk., schitterende locatie, dichtbij kerk, school en Biesbosch. Vraagprijs € 299.000,- k.k.
Tel. info 0183-404731.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

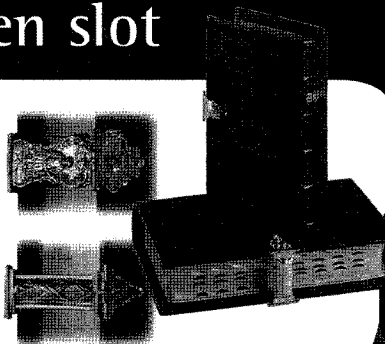
Wij verzorgen begravenissen in Veenendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

Zakbijbels met zilveren of gouden slot

Bijbels in Statenvertaling

Een heel bijzonder geschenk voor bijzondere gelegenheden. Aan deze zakbijbels met zilveren sloten is veel zorg besteed. Formaat 8,6 x 12,4 cm. Met Psalmen, Catechismus en Formulieren.

D32z in zwartleren band	€ 213,-
D34z idem, met duimgrepen	€ 237,-
D32az in antiek-bruine lederen band	€ 241,-
D34az idem, met duimgrepen	€ 265,-
Zakbijbels met gouden slot vanaf	€ 587,-

Vraag voor andere bijbels in gewone of luxe uitvoering onze folder aan of breng een bezoek aan onze showroom in Leerdam, waar u op uw gemak een keuze kunt maken uit onze uitgaven. Wij hebben ze allemaal op voorraad en geven graag deskundig advies.

Nijverheidstraat 21 • Postbus 168 • 4140 AD Leerdam
Telefoon (0345) 61 01 55
E-mail: info@gereformeerdebijbelstichting.nl
Giro 1.355.824 t.n.v. penningmeester GBS te Leerdam

gereformeerde
BIJBELSTICHTING

VAKANTIE IN DE BETUWE:

Voor rust, ruimte en gezelligheid bent u welkom op minicamping **DE VIJVERHOF in OMMEREN** tevens caravanverhuur en vakantiehuis
Voor info: 0344 601973 of www.vijverhof-ommeren.nl

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

Wij verzorgen alleen begrafenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden

Vakantie Oostenrijk:

Te huur: prachtige luxe chalet of app., 2-9 pers., in mooie omgeving v. Saalbach-Hinterglemm, in elk seizoen.
Info: 06-51166845/0180-322181

Te huur: **De Klomp - Veenendaal.**
Kort bij station. 2 woonkmr., 2 slaapkmr., gebruik van keuken, WC en douche, v.a. sept. 2009, voor verpleegster, schooljuffr. of studente. Tel. 0318-574570.

WALCHEREN aan de duinen 4-pers.
vak. huis 0786815858 / 0626114521

16 mei 2008

Open dag Zorgboerderij

De Passiflorahoeve

Ook dit jaar houdt zorgboerderij De Passiflorahoeve een open dag. Op deze open dag zal ook onze **nieuwe vlinderkwekerij** te bezichtigen zijn. De vlinderkwekerij is dan net een paar weken in bedrijf en biedt een boeiende en rustgevende werkomgeving voor onze cliënten.

Voor iedereen die geïnteresseerd is in het werk op onze zorgboerderij nodigen we van harte uit op onze open dag. U kunt deze dag:

- kennismaken en praten met cliënten, bestuursleden en eigenaar;
- de Passiflorahoeve bezichtigen, waaronder buitentuin, tropische vlinderkas, buitenvlinderkas en de nieuwe kweekruimten voor inheemse en uitheemse vlinders;
- kennis nemen van de nieuwste ontwikkelingen en toekomstplannen van de Passiflorahoeve;
- kijken naar demonstraties van diverse ambachten;

De Passiflorahoeve biedt dagbesteding c.q. de mogelijkheid in een veilige omgeving (weer) werkervaring op te doen aan mensen met psychische problematiek. De Passiflorahoeve geeft daarbij de juiste begeleiding, waar nodig in samenwerking met andere hulpverleners. Vanuit een achtergrond als ervaringsdeskundige en door inmiddels opgedane ervaring wordt gedegen zorg geboden. Als lid van de Gereformeerde gemeenten in Nederland biedt de familie Moerman graag zorg aan cliënten uit de reformatorische gezindte. De Passiflorahoeve is een AWBZ-erkende zorgboerderij en is deelnemer van BeZiG (Boeren en Zorg in Gelderland).

Wij heten U hartelijk welkom op onze open dag **tussen 10.00 en 16.00** aan de **Oud Willigerweg 1 in Harskamp**,

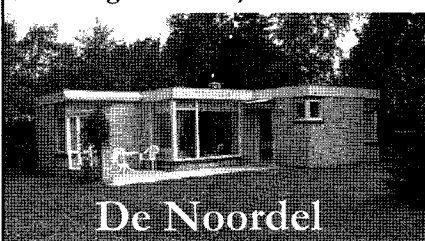
Familie Moerman

Vakantie op Texel

De Verrassing.nl

Veertien accommodaties, waaronder acht bungalows en vijf nieuwe chalets.

De Noordel

Park achter De Verrassing. Vijf luxe bungalows met veel privacy.

De Noorderhoeve.nl

Twee vakantiewoningen voor zorgvakanties. Ook uitermate geschikt voor minder validen.

Boeken? Bel 0222 31 89 06

Zendingsdag 2009

De stroom van levend water

**Zaterdag 13 juni
Veemarkt, Utrecht**

Morgenprogramma 10.15 uur

De oorsprong van levend water

Ds. G.J.N. Moens, voorzitter

Gezocht: waterdragers

P. Eikelboom, directeur ZGG

Namens ons

J.W. van Toor, voorlichter

Drinken van levend water

Ds. L. Blok

Middagprogramma 14.00 uur

Jezus' nodiging op het Loofhuttenfeest

Ds. M. Nekwek (predikant GJPI, Papua)

Verhaal voor kinderen

P. de Visser

De stroom van levend water

Ds. W.J. Karels

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Postbus 232, 3440 AE Woerden

T 0348-489950 I www.zgg.nl E zgg@cbgg.nl Giro 397607

Workshops:

Landenpresentatie Guinee

Moderne techniek in zending

Jongeren ontmoeten Papua
predikanten

Knutselworkshop voor
kinderen
(6 t/m 12 jaar)

Doventolk aanwezig

Crèche aanwezig (0-6 jaar)